

PALOMA-podcast Mina Zandkarimi

Äänitteen kesto: 20 minuuttia

Litterointimerkinnot

K:	haastattelija
V:	vastaaja
sa-	sana jää kesken
(sana)	epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja
(-)	sana, josta ei saatu selvää
(--)	useampia sanoja, joista ei saatu selvää
, . ? :	kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

---

K: Hei, meillä on tänään vieraana monikulttuurisuuden asiantuntija. Kerrotko vähän itsestäsi ja siitä mitä teet?

V: Olen Mina (-) ja olen lähtöisin Iranista. Tulin Suomeen vuonna 96, eli 22 vuotta sitten. Tällä hetkellä työskentelen Väestöliitossa, toimin monikulttuurisuuden asiantuntijana siellä. Olen tehnyt tätä monikulttuurista työtä Väestöliitossa vuodesta 97 eli 11 vuotta, ja sitä ennen mä oon toiminut 9 vuotta tulkkina, eli kaiken kaikkiaan 20 vuotta työtä olen tehnyt maahanmuuttajien parissa.

K: Sä oot itse aikoinaan tullut Suomeen pakolaisena. Kerrotko sä siitä, kun sä tulit Suomeen?

V: Perheeni kanssa tultiin Suomeen, et viishenkinen perhe, eli minä, mun aviomies ja kolme lasta, tultiin, ja se oli helmikuun puolesvälis silloin vuonna 96. Ja mä muistan sen, että silloin

talvet Suomessa oli pikkasen erilainen kun nykypäivänä. [naurahtaa] Et -20 astetta, ja vyötäröön asti lunta ja siis oli hyvin, hyvin kylmä meikäläisille varsinkin. Mutta se et tuntui siltä, että me oltiin turvassa, koska se oli meille päällimmäinen asia, se tuntui hyvältä. Mä muistan sen, kun me saavuttiin silloin Kokkolaan, sieltä Kokkolan ulkomaalaistoimistosta oli tullut meidän sosiaaliohjaaja/sosiaalityöntekijät ottamaan meitä vastaan. Yks niistä kertoi, että te ootte tulleet Suomeen hyvään aikaan, kun nyt kevät on alkamassa. Sitten mä olin silleen, että okei, että nyt jos tämä on kevät, tai kevät on alkamassa, -20 astetta ja vyötäröön asti lunta, et mikä voisi olla talvet, miten voi selviytyä sitten talvella. Koska mä olin tottunut siihen, et kun puhutaan siitä et kevät on alkamassa, se tarkoittaa sitä, että linnut laulaa, kukat kukkii ja +15 astetta vähintään ainakin. Silloin me puhutaan siitä, että no niin, kevät on alkamassa. Kyllä kieltämättä tuli vähän semmonen olo, et selviydytäänkö ens talvena Suomen talvesta, mut sitten taas mä ajattelin, että Suomessa asuu viis miljoonaa ihmistä ja jos ne pärjää, kyllä mekin pärjätään. Eli se on semmonen joka on kyllä [naurahtaa] ensimmäiset päivät, et silloin piti hoitaa myös kaikki virastoasiat, viralliset asiat ja näin. Kolmessa päivässä - mä muistan tämänkin hyvin - että kolmes päivässä yritettiin meille kertoa Suomen palvelujärjestelmästä, miten tää palvelu toimii, Suomen koulujärjestelmästä, varhaiskasvatuksen järjestelmästä, miten se toimii, mistä se on tullut alun perin, mikä se on, Kelan palveluista, Kelasta saa vaikka esimerkiksi että työmarkkinatukea, silloin puhuttiin työmarkkinatuesta, asumistuki, lapsilisä ja näin. Ja vielä kerrottiin, että mistä nää on tullut, miten laki on laadittu tähän. Ja me oltiin vähän silleen, että okei? Käytiin siellä työvoimatoimistossa, sielläkin sama asia, kerrottiin meille, maistraatissa käytiin, puhuttiin, sielläkin kerrottiin paljon asioita ja näin. Että tuntui vähän siltä, että miten aivot pystyy ottamaan vastaan niin paljon informaatiota paris päivässä, parissa kolmessa päivässä. Mut kyllä mä voisin sanoa, että silloin kaikki mitä sanottiin, et toisest korvasta sisään ja toisesta samantien ulos, mitään ei jäänyt päähän. Ja jotenkin nyt jälkepäin ajattelen, et siellä ihmiset ovat, tai nää työntekijät tai viranomaiset tai ihmiset ovat ajatelleet, että kolmen päivän jälkeen nyt kun ne on hoitanut omat velvollisuudet, ovat kertoneet että mitä kaikkea täällä on ja miten pitäis toimia, eli neljäs päivä me osataan käyttäytyä. Mut kyllä mä

voisin sanoa, että me emme osanneet käyttäytyä, koska mitään ei jäänyt päähän. Ja me tehtiin paljon virheitä ja asioita opittiin varmaan hyvinkin, suomeks sanottuna, kantapään kautta.

K: Ihan mahtavii tilanteita. Sä kerroit sun ensivaikutelmista tästä maasta, mutta millasii oli ensivaikutelmat suomalaisista ihmisistä?

V: Ensivaikutelmat oli silleen, että ovat hyvin hiljaisia. Ensinnäkin tuntui siltä, et Kokkolassa, kun Kokkola on pieni kaupunki ja itse olen lähtöisin pikkasen isommast kaupungista. [naurahtaa] Et mä oon syntynyt, kasvanut semmosessa kaupunkiympäristössä, jossa asuu noin 700 000 asukasta nykyään, tällä hetkellä. Ja Kokkolassa asuu, ainakin silloin asui noin 30 000 ihmistä. Et kyllä tuntui siltä, että kaupunki on ihan tyhjä. Mut sitten pikkuhiljaa katsottiin, kyllä ihmisiä näkee, ihan yksittäisiä ihmisiä, ehkä näkee. Mut tuntui siltä, et suomalaiset ovat hyvin hiljaa, ne eivät puhu. Siis okei, meidän kanssa ehkä ne eivät puhu, koska meillä ei ole vielä yhteinen kieli, mutta tuntui siltä, että keskenäänkään ne eivät kovin paljon puhu, et se hiljaisuus oli vähän, et okei? Lähinnä hiljaisia ihmisiä ovat.

K: Mitä sä nykyään aattelet, ku sä oot asunu täällä 22 vuotta?

V: Nyt mä ajattelen kyllä ehkä [naurahtaa] eri tavalla, että kyllä suomalaiset osaa olla hiljaisia, mut eivät ole niin hiljaisia kuin silloin mä ajattelin. Nyt ajattelen sillä tavalla, että suomalaiset ovat lähinnä, ne antavat toiselle tilaa ja omaa rauhaa, et aina itse pitäs olla aktiivinen ja oma-alotteinen jotenkin.

K: Mä oon kuullu, et sä oot oppinu Suomes kaikkii uusii taitoja tosi paljon.

V: Mä en osannut uida, enkä osannut ajaa polkupyörää. Ja niitä taitoja opin vasta aikuisiällä. Silloin olin 34-vuotias, että 34-vuotiaana lähdin kokeilemaan pyöräilyä, ja kun mä katoin, että kyllä täällä esimerkiksi mummot ja papatkin ajaa pyörää. [naurahtaa] Että mä olin silleen, että ehkä mullakin on vielä aikaa oppia. Kun mä opin ajamaan pyörää, se kesti kyllä muutama tunti, aika nopeasti tuli, mut mä osasin ajaa vain suoraan, mä en osannut kääntyä. Mä lähdin sitten, niin kuin lapset ovat innoissaan silloin kun ne oppii jotain, mä olin oppinut ja mä olin niin

innoissani! Että mä ajoin, mä sanoin mun miehelle, että mä lähen ajamaan pyörää, sit hän olin sillee et ”okei mut ole varovainen”, ”joo joo mä oon varovainen”, ja mä osasin ajaa suoraan. Ja aina kun piti kääntyä tai piti ylittää tietä, mä tulin alas pyörältä ja sitten mä katoin vähän ja käänsin pyörää, ja sitten taas menin. Varmaan monet on kattonut, että aikuinen ihminen, että mitä toi tekee. Mut joka tapauksessa, sillä tavalla kyllä se lähti. Ja en osannut uidakaan. Yks meidän perhetuttava siellä Kokkolassa, eli meillä oli yks perhetuttava, semmonen pariskunta jolla oli, heilläkin oli samanikäiset lapset kuin meillä suurin piirtein. Ja se nainen sanoi, kun puhuttiin uinnista, ja hän kysyi meiltä että osaatteko uida, ja mä sanoin että en, ja hän kysyi vielä että ootko kiinnostunut, mä olin silleen ”joo mut mä en uskalla, koska mä tiedän että pienessä altaassakin mä hukun”. Sit hän sanoi että ”et huku, koska Suomen uimahalleissa mä en oo kuullut vielä että joku aikuinen ihminen olis hukkunut, että mitä mieltä oot jos mennään kokeilemaan?”. Sit mä olin silleen, että kyllä minä haluan joo, sitten me mentiin kyllä joka sunnuntai, mentiin uimahalliin ja hän opetti. Kyllä nykyään uinti on mulle tärkeä harrastus, se auttaa minua hyvinkin tässä fyysisessä jaksamisessakin. Mä yritän käydä kaks kertaa viikossa uimahallissa, mut vähintään kerran viikossa mä käyn aivan varmasti uimahallissa.

K: Oliko sulla Iranissa jotain tärkeitä harrastuksia?

V: Sillon nuorena Iranissa kun oltiin, mä harrastin vuorikiipeilyä. Se oli mulle hyvin, hyvin tärkeä, ja tuntui siltä, et se pitäs olla aina. Suomeen kun tulin, vähän kysyin, että onko Suomessa vuoria, vähän yritin kattoo ja vähän kysyä sen perään. Sit sanottiin että ei ole, pohjoisessa on siellä ihan Lapissa, jossa mä en oo vielä käynyt. Mut sit mä huomasin, kyllä Suomessa on metsää, suomalaiset käyvät paljon metsässä, kävelee metsässä ja vaikka esimerkiksi poimimassa metsämarjoja ja sieniä ja näin. Mä olin silleen, että okei, ehkä nyt mä löysin sen vuoren tilalle semmosen hyvän. Ja nyt Suomen metsästä on tullut mulle niin sydäntä lähellä oleva asia, että se on kyllä pystynyt korvaamaan sitä vuorikiipeilyä jotenkin jollain lailla. Ja tässä iässä varsinkin, että mä mielellään kävelen metsässä kuin kiipeilen vuoria.

K: Poimitko sä siis metsässä marjoja?

V: Kyllä, kyllä mä poimin, mustikoita, puolukat. Ja mä muistan sen itse asiassa tässä metsämarjojen ja sienien poimimisessa, et me emme tiennyet et sellaista on olemassa metsässä, ja sellaista saa poimia. Nämä kaikki tapahtui meidän naapureiden kautta nää perehdyttäminen ja ohjeistaminen ja näyttäminen, miten se onnistuu. Yks meidän naapuri, silloin asuttiin siellä Kokkolassa kerrostalossa, yks meidän naapuri kertoi meille sen, että Suomessa metsässä on mustikkaa, okei mikä on mustikka, sit se näytti meille, on puolukkaa, mikä se on, näytti sitäkin, ja on sieniä, näytti niitäkin. Ja hän sanoi, että nää kaikki ovat syötäviä ja nää kaikki ovat hyvin terveellisiä ja niitä saa poimia metästä. Sit mä olin silleen, että okei, pitäskö saada jostain lupa, ei tarvitse lupaa. Sit mä olin silleen, et mut ku me emme tunne niitä. Sitten ne sanoivat, että me voidaan mennä yhdessä. Ne tuli, ja kyllä ne näytti mikä on mustikka ja mistä niitä saa ja miten niitä poimitaan ja miten niitä säilytetään. Kyllä nykypäivänä se on näin, että mulle on hyvin tärkeää, et saisin sinne pakastimeen itse poimittuja mustikoita ja sieniä ja näin.

K: Eli sä oot kyl sitten 100-prosenttisesti kotoutunu. Kuulostaa siltä, et sä oot saanu sun naapureilt tosi paljon hyödyllist taitoo ja opastusta, et ne on ottaneet sun mukaan osalliseks niiden arkeen. Kerroksä vähän tästä lisää?

V: Joo. Mä oon itse sitä mieltä, että naapurit voisivat olla hyviä jotenkin arkipäivän kotouttajia. Koska vastatullut ihminen tarvitsee sen. Mä muistan sen, että siellä kerrostalossa missä asuttiin, et ne oli päättänyt, taloyhtiö oli päättänyt näin, että nyt järjestetään kokous ja mennään sinne, ne puhui siitä että ”pakolaiskodille”, [nauraa] et mennään sinne pakolaiskodille ja siellä kerrotaan heille talon säännöistä ja kaikista muista talon pelisäännöistä ja näin. Ne oli pyytänyt Kokkolan ulkomaalaistoimistosta, että jos ne varaa heille tulkin, ja tulkin avustuksella kerrotaan sitten. Me saatiin sieltä ulkomaalaistoimistosta tieto, että teidän naapurit tulevat teille kylään. Ja me oltiin hyvin kyllä iloisia ja jotenkin tuntui siltä, että olemme hyvin otettuja, ja oltiin hyvin ylpeitä siitä, et sen verran ylpeitä oltiin, mä muistan sen, että mä soitin sinne Iraniin mun isälle ja äidille, mä heille kerroin, et meille on tulossa vieraita, eurooppalaisia vieraita, et meidän naapurit tulevat meille käymään, ja nekin oli hyvin ylpeitä, hieno asia ja näin. Sitten me ihan iranilaisen tavan mukaan, et ollaan hyvin vieraanvaraisia, me laitettiin ruokaa ja varauduttiin

hyvin, että pitäs tarjota - siis meiän mielestä - hyvät ruoat ja näin. Sitten sieltä tuli kyllä iso porukka, ainakin yli kymmenen henkilöä. Ne kertoi talon säännöistä, et mikä se on esimerkiksi että kello kymmenen jälkeen pitäs olla hiljaisuus, siis illalla, ja saunavuoroista ne puhui ja pesutupavuoroista ne puhui ja näin. Sitten yks niistä, joka oli taloyhtiön puheenjohtaja, semmonen eläkkeellä oleva nainen, hän sanoi, että aina jos tulee jotain kysyttävää, mä asun teidän yläkerrassa, eli voitte tulla sinne yläkertaan. Me asuttiin viidennes kerroksessa ja hän asui kuudennes kerroksessa just meidän huoneiston yläkerrassa. Sit mä pistin sen heti mieleen ja otin ylös vielä hänen huoneiston numeron ja hänen nimi. Sitten sen jälkeen, mä uskallan sanoa, että melkein joka päivä mä menin koputtamaan hänen ovea ja mulla oli kaks, kolme sanakirjaa kainalossa joka kerta ja pistin sanat vierekkäin mikä asia mulla oli. Sitten kun hän vastasi, et sitten mun piti katsoa taas sanakirjasta mitä se tarkoittaa. Kyllä me sillä tavalla, lähdimme kommunikoimaan. Et se vaatii kyllä kärsivällisyyttä molemmin puolin, mut onneks tää rouva oli eläkkeellä oleva ja hänellä oli aikaa. Nyt jälkeinpäin ajattelen, jos hän olis työssäkäyvä ihminen ja pieniä lapsia [naurahtaa] jos hänellä olis ollut, ehkä olis tilanne ollut vähän toinen, että ehkä hän ei ehtinyt joka päivä, joka kerta minua vastaan. Me mentiin sinne hänen keittiöpöydän ääreen ja istuttiin ja juteltiin kaks, kolme tuntia. Me puhuttiin, keskusteltiin esimerkiksi suomalaisesta joulusta, mikä se on, mitä ruokaa siihen kuuluu ja miten sitä vietetään, me puhuttiin esimerkiksi siitä että miten pääsiäistä vietetään, mikä se on ja mitä ruokaa siihen kuuluu, mitä syödään. Sit huomattiin kyllä, että on paljon samanlaisuuksia, et meillähän on paljon samanlaisuuksia ja samalla tavalla esimerkiksi pääsiäinen, kun se on keväällä, meillä taas on melkein siinä aikana esimerkiksi meidän uudenvuoden/keväätjuhla, joka tarkoittaa sitä, että esimerkiksi mekin kasvatetaan ruohoja, niitä pääsiäisruohoja ja mekin keitetään kananmunia ja niitä maalataan ja koristellaan. Et jotenkin huomasimme molemmat, että itse asiassa meillä on paljon samanlaisuuksia, enemmän ehkä samanlaisuuksia kuin eroavaisuutta.

K: Sä oot kyllä onnistunut luomaan mielettömän hyviä kontakteja, ihmissuhteita täällä just naapureihin ja saanu kaikenlaisii ystäviä ja tälle. Mites sitten viranomaisiin, millasii kohtaamisii sul on ollu viranomaisten kanssa?

V: Kohtaamisia viranomaisten kanssa, että ei oo jäänyt sillä tavalla huonoja kokemuksia. Tuntui siltä, että ne kuuntelee ja ne hoitaa asioita. Mut se koko palvelujärjestelmä oli meille uutta ja se, vaikka tulkki kääntää omalle kielelle, mut silti tuntui siltä, et ymmärryksessä on vähän vaikeaa. Että kun vastaavaa palvelua siellä meikäläisen lähtömaassa ei ole ollut, et oli vähän vaikeaa niitä ymmärtää. Jotenkin silloinkin tuntui siltä, et viranomaiset hoitavat omia viranomaisasioita ja se on vain tunti aikaa, kaks tuntia aikaa. Mut tuntui siltä, että me tarvitaan vielä enemmän siihen, jos ajattelee kotoutumiseen. Mut ei oo jäänyt sillä tavalla, että olis meille haasteellinen tilanne. Ainut joka oli oli se, et kun ei ollut yhteistä kieltä, vaikka meillä oli kieliapu eli tulkki joka kääntää ja tulkkaa ihan hyvin, siis siinä ei ollut mitään vikaa, mut silti itsestä tuntui siltä, et en halunnut olla aina riippuvainen, et mä halusin itse toimia. Ehkä se on semmonen vika minussa, en tiedä, että kun haluan itse toimia, en halua olla jotenkin riippuvainen.

K: Niinpä. Mut sehän on tosi hyvä juttu varmaan sulle. Mites sitten, sul on varmaan tapahtunu tosi paljon kaikenlaista kun te ootte täällä olleet ja tutustuneet suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan. Kerroksä jonkun esimerkin mikä sul on jääny mieleen?

V: Mä kerron yhen joka on jäänyt mieleen, tää on hyvä. Meiän poika, nuorin lapsi, silloin hän oli 4-vuotias, hän oli päiväkodissa, ja päiväkodista hän sai kutsun syntymäpäiväjuhlaan, siis hänen päiväkotikaverin syntymäpäivälle. Meillä Iranissa kun kutsutaan syntymäpäiväjuhlaan, kutsutaan koko perhe. Mä muistan sen, että kun hän oli saanut semmosen kortin ja se kortti annettiin meille kun käytiin hakemassa häntä päiväkodista iltapäivällä, sitten me ”mikä tämä on”, sitten päiväkodin työntekijä sanoi, yritti helpolla kielellä selittää sen, että tämä on kutsu päiväkotikaverin syntymäpäivälle. Sit mä sanoin, että okei, ja ajattelimme, että koko perhe on kutsuttu sinne. Sit me olimme hyvin ylpeä ja iloisia siitä, että jes, me olemme saanut syntymäpäiväjuhliin kutsun, ja me oltiin niin ylpeitä ja innoissaan siitä. Mä muistan, sinne Iraniinkin ilmoitettiin, et me olemme saanut syntymäpäiväjuhlaan kutsun ja me mennään lauantaina sinne, ja vielä edesmennyt isäni kysyi, että mut muistakaa viedä hyvät lahjat, ja mä olin silleen joo totta kai. Me käytiin kaupassa Primassa, ostettiin semmonen hyvä iso, siis meikäläisen kulttuurissa se pitäs olla hyvin iso lahja, et se on sitten hyvin otettu. Me ostettiin se

ja valmistauduttiin koko perhe, että lapsille nätit vaatteet, nätit kengät ja itsekin. Koko perhe mentiin sinne, koputettiin ovea tai soitettiin ovikelloa. Sitten sieltä avaa ovi tämän päiväkotikaverin äiti, hän avaa oven ja hän otti meidän pojan meiltä vastaan ja hän sanoi, että te voitte tulla hakemaan häntä sitten kello 19:n aikoihin. Sitten mä olin silleen, että ymmärsinkö oikein, katsoin mun vähän vanhempia lapsia, ne osasi vähän paremmin suomea kuin me silloin. Sit mun tytär sanoi, että joo äiti meidän pitää - se sanoi meiän omalla kielellä - että äiti meiän pitäs nyt mennä ja meiän pitäs tulla sitten kello seittemän iltapäivällä hakee häntä. Sitten tuli vähän semmonen olo, että hän otti meidän pojan, ei ottanut meitä, me emme kelvannut, vai mikä tämä on. Eli tuli semmonen olo, kun me emme ymmärtänyt sitä, et täällä Suomessa kutsutaan vain lapset eikä koko perhe. Sitten muut lapsetkin jotenkin pettyi, itsekin petyin, ja toisaalta mä oon huolissaan siitä että mitä tuossa oven takana tapahtuu, kun hän vei meidän pojan sinne, mitä kaikkea siellä tarjotaan, mitä siellä tapahtuu, kun mä en tiennyt mitä siellä tapahtuu, en ollut nähnyt vielä suomalaista syntymäpäiväjuhlaa ja näin. [naurahtaa] Mut me aateltiin, että kyllä me varmaan selviydymme tästä, että me mentiin lasten kanssa suoraan McDonaldsiin syömään [naurahtaa] ja sitten käytiin hakemassa, ja myöhemmin kyllä huomattiin. Tää on semmonen joka on jäänyt kyllä.

K: Tää on kyl ihan täydellinen esimerkki siitä, et miten me voidaan ymmärtää taustoista johtuen jotkut asiat ihan väärin ja sit tulee tollasii pienii törmäyksii. Jotenkin mä tosi paljon ihailen sitä, miten sä oot myönteisellä asenteella ja tosi rohkeesti kohdannu kaikenlaisii törmäyksiä ja sit menny eteenpäin, et tosi hienoo. Hei kiitos paljon, Mina, näistä kaikist näkökulmista ja tarinoista, on ollu tosi kiva täällä jutella sun kanssa. Lopuks mä vielä voisin kysyy sul, et onks sul jotain mitä sä toivoisit että suomalaises yhteiskunnassa muuttuis tai tapahtuis?

V: Jos sais toivoa, että kyllä Suomi vois olla semmonen maa, jossa mahtuu kaikki erilaisuudet ja eroavaisuudetkin. Eli hyväksytään erilaisuutta ja eroavaisuutta. Ja hyväksytään ihmisiä tavallisena kansalaisena, eikä näin että toisen väri on jotain muuta ja toinen puhuu tota kieltä ja toinen puhuu tätä kieltä. Eli luodaan semmonen maa, jossa mahtuu kaikki ja kaikki olisimme tasa-arvoisessa asemassa. Ehkä se on vähän iso unelma, mutta mä toivoisin et näin jonain

päivänä tapahtuis, vaikka silloin itse ehkä en oo elossa. Mutta jos ajattelee jälkeläisiä, ne eivät joudu joka päivä selittämään miksi ne on täällä.

K: Niinpä. Ja jos sä saisit toivoa ihan mitä vaan, niin mitä sä toivoisit?

V: Mä toivoisin maailman tilanne olis sen verran rauhallista tulevaisuudessa, ketään ei tarvitse lähteä pakolaisena tai pakenemaan pois omasta kodista.

K: Kiitos, Mina.

V: Kiitos.